

Briuselis, 2023 m. lapkričio 9 d.
(OR. en)

15270/23

POLCOM 265
COMER 135
UD 251
COHOM 216

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. lapkričio 8 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 689 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI dėl 2022 m. eksporto leidimų pagal Reglamentą dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 689 final.

Priedama: COM(2023) 689 final

Briuselis, 2023 11 08
COM(2023) 689 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl 2022 m. eksporto leidimų pagal Reglamentą dėl prekybos tam tikromis prekėmis,
kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam
žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui**

1. Įvadas

Reglamento (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui¹ (toliau –Reglamentas), tikslas – ES nepriklausančiose šalyse užkirsti kelią mirties bausmės vykdymui, taip pat kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui. Jame išskiriamos:

- prekės, kurios yra iš esmės smurtinio pobūdžio ir kuriomis visiškai neturėtų būti prekiaujama (II priedas), ir
- prekės, kurios gali būti naudojamos teisėtais tikslais, kaip, pvz., teisėsaugai skirta įranga (III priedas) ir terapiniais tikslais naudojamos prekės (IV priedas).

Prekybai III ir IV prieduose išvardytomis prekėmis taikomi tam tikri apribojimai.

Pagal Reglamento 26 straipsnio 3 dalį valstybės narės privalo parengti viešą metinę veiklos ataskaitą. Ataskaitoje turi būti pateikta informacija apie gautų paraiškų skaičių, su tomis paraiškomis susijusias prekes bei šalis, ir apie sprendimus, priimtus dėl tų paraiškų. Pagal 26 straipsnio 4 dalį Komisija privalo parengti metinę ataskaitą, kuri apimtų valstybių narių paskelbtas metines veiklos ataskaitas. Ji privalo ataskaitą paskelbti viešai.

Šioje Komisijos ataskaitoje pateikiama informacija apie valstybių narių 2022 m.² vykdytą veiklą, susijusią su leidimais eksportuoti prekes, kurios galėtų būti naudojamos kankinimui arba mirties bausmei vykdyti.

Visos valstybės narės pateikė ataskaitas ir jose nurodė pagal Reglamento 11 straipsnio 1 dalį ir 16 straipsnio 1 dalį išduotų ir neišduotų eksporto leidimų skaičių ir atitinkamas prekes bei paskirties šalis. Kai kurių valstybių narių kompetentingos institucijos ataskaitose taip pat nurodė prekių, kurias leista eksportuoti, skaičių arba kiekį ir galutinio naudotojo, kuriam tos prekės buvo tiekiamos, kategoriją.

Pagal Reglamentą (ES) 2019/125 reikalaujami leidimai

Pagal Reglamento 11 straipsnio 1 dalį ir 16 straipsnio 1 dalį reikalaujama gauti leidimą eksportuoti³ atitinkamai III ir IV prieduose nurodytas prekes.

III priede nurodytos tam tikros prekės, kurios galėtų būti naudojamos kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui arba baudimui. III priede nurodytos prekės suskirstytos į šias kategorijas: prekės, skirtos žmonėms suvaržyti (surakinti); ginklai ir įtaisai, skirti riaušėms malšinti arba savigynai; ginklai ir įranga laikiną neveiknumą sukeliančioms ar dirginančioms medžiagoms skleisti, naudojami riaušėms malšinti arba

¹ OL L 30, 2019 1 31, p. 1.

² Šioje ataskaitoje nepateikiama informacijos apie eksportuotojų naudojamą Sąjungos bendruoju eksporto leidimu pagal Reglamento V priedą eksportuojant IV priede nurodytas prekes.

³ Pagal Reglamento 2 straipsnio d dalyje pateiktą apibrėžtį eksportas – „prekių išvežimas iš Sąjungos muitų teritorijos, įskaitant prekes, kurioms būtina užpildyti muitinės deklaraciją, ir prekes, kurios buvo saugomos laisvojoje zonoje, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 952/2013“.

savigynai, ir tam tikros susijusios medžiagos.

IV priede nurodytos tam tikros cheminės medžiagos, kurios galėtų būti naudojamos mirtinoms injekcijoms.

Išskyrus atvejus, kai eksportuojant IV priede nurodytas prekes naudojamosi V priede nustatytu Sąjungos bendroju eksporto leidimu, iš Reglamento I priede nurodytų atitinkamos valstybės narės kompetentingų institucijų reikia gauti eksporto leidimą.

Paprastai į Sąjungos bendrajame eksporto leidime nurodytas paskirties šalis prekes galima eksportuoti be valstybės narės išduodamo atskirojo ar visuotinio leidimo. ES nepriklausančios šalys iki šiol į V priedą būdavo įtraukiamos, jeigu ratifikavo atitinkamą tarptautinį susitarimą ir taip įsipareigojo panaikinti mirties bausmę dėl visų nusikaltimų. Šalys, kurios nėra Europos Tarybos narės, turi būti be išlygų ratifikavusios Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto (TPPTP) antrąjį fakultatyvinį protokolą.

Tačiau jeigu yra pagrįstų įtarimų, kad eksportuotojas nesugebės laikytis šio leidimo sąlygų arba eksporto kontrolės teisės aktų, kompetentinga institucija gali eksportuotojui uždrausti naudotis Sąjungos bendroju eksporto leidimu.

Reglamento (ES) 2019/125 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybės narės išduodamas eksporto leidimas gali būti atskirasis (leidimas eksportuoti prekes vienam galutiniam naudotojui ar gavėjui ES nepriklausančioje šalyje) arba visuotinis (leidimas eksportuoti prekes vienam arba keliems nurodytiems galutiniams naudotojams ar platintojams vienoje arba keliose nurodytose ES nepriklausančiose šalyse)⁴.

Reglamento 3, 4 ir 5 straipsniais atitinkamai draudžiamas II priede nurodytų prekių eksportas, importas ir tranzitas. Kompetentingos institucijos gali leisti nesilaikyti šio draudimo, bet tik įrodžius, kad atitinkamos prekės, atsižvelgiant į jų istorinę svarbą, bus naudojamos tik viešai eksponuoti muziejuje (ES nepriklausančioje šalyje arba, laikantis 4 straipsnio, valstybėje narėje).

2. Išduoti ir neišduoti leidimai

2022 m. iš viso pranešta apie 246 leidimus; kad išdavė leidimus, pranešė 10 valstybių narių. Kitos valstybės narės informavo Komisiją, kad paraiškų išduoti leidimą pagal Reglamentą negavo. Tai rodo jų ribotą veiklą šioje srityje. Kaip ir ankstesnėse ataskaitose, duomenys nesuteikia kritinės masės, kuria remiantis būtų galima daryti pagrįstas išvadas.

Kadangi į Reglamento 2 straipsnyje pateiktas atskirojo ir visuotinio leidimų apibrėžtis kiekybinis komponentas neįtrauktas, nurodytas išduotų leidimų skaičius nesuteikia informacijos apie su šiais leidimais susijusių prekių skaičių ar kiekį. Be to, teikdamos

⁴ Sąvoka „atskirasis leidimas“ išsamiai apibrėžiama 2 straipsnio p punkte. Sąvoka „visuotinis leidimas“ išsamiai apibrėžiama 2 straipsnio q punkte.

informaciją Komisijai, valstybės narės paprastai neskirsto leidimų į atskiruosius ir visuotinius.

Valstybės narės pranešė, kad 2022 m. jos atmetė 9 paraiškas dėl eksporto leidimų. Atsisakymo išduoti leidimą atvejai, apie kuriuos pranešta, buvo susiję su III priede nurodytomis prekėmis, kurių kodas – 3.1⁵ ir kurios skirtos eksportuoti į Baltarusiją, Braziliją, Kiniją, Indiją, Izraelį, Filipinus ir Pietų Afriką, o III priede nurodytos prekės, kurių kodas – 2.2⁶, buvo skirtos eksportuoti į Alžyrą. Kitas sandoris, kurio neleista vykdyti, buvo susijęs su IV priedo prekėmis, kurių kodas – 1.1⁷ ir kurios buvo skirtos eksportuoti į Indoneziją.

Reglamento 3, 4 ir 5 straipsniais atitinkamai draudžiamas II priede nurodytų prekių eksportas, importas ir tranzitas. Reglamentu kompetentingoms institucijoms suteikiamas leidimas leisti nesilaikyti šio draudimo, bet tik įrodžius, kad atitinkamos prekės, atsižvelgiant į jų istorinę svarbą, bus naudojamos tik viešai eksponuoti muziejuje (ES nepriklausančioje šalyje arba, laikantis 4 straipsnio, valstybėje narėje). Kompetentingos institucijos pranešė, kad 2022 m. tokių leidimų nesilaikyti draudimo nesuteikė.

Šios ataskaitos *1 priede* pateikiama informacija apie 2022 m. nacionalinių kompetentingų institucijų išduotų eksporto leidimų skaičių pagal prekių kategoriją (Reglamento III ir IV priedai). Teikiant informaciją apie išduotų leidimų skaičių, su Sąjungos bendruoju eksporto leidimu (V priedas) eksportuotos prekės neįtrauktos.

2 priede pateikiama informacija apie atsisakymų išduoti leidimus skaičių pagal prekių kategoriją (III ir IV priedai).

3 priede pateikiama informacija apie 2017–2022 m. patenkintų ir atmestų paraiškų skaičių.

4 priede pateikiama informacija apie valstybių narių išduotų III priede išvardytų prekių eksporto leidimų, apie kuriuos pranešta, skaičių.

5 priede pateikiama informacija apie III priede išvardytų prekių, kurias leista eksportuoti ir kurias atsisakyta leisti eksportuoti, paskirties šalis, apie kurias pranešta.

6 priede apibendrinama Komisijai pateikta informacija apie III priede išvardytų prekių, kurias leista eksportuoti, galutinį naudojimą, apie kurį pranešta.

7 priede pateikiama III priede išvardytų prekių, kurias leidžiama eksportuoti, apžvalga ir jų paskirties vietos.

8 priede pateikiama informacija apie valstybių narių išduotų IV priede išvardytų prekių eksporto leidimų, apie kuriuos pranešta, skaičių.

9 priede pateikiama informacija apie IV priede išvardytų prekių, kurias leista eksportuoti ir kurias atsisakyta leisti eksportuoti, paskirties šalis, apie kurias pranešta.

⁵ Nešiojamieji ginklai ir įranga, kuriais paskleidžiama laikiną neveiksnumą sukelianti ar dirginanti cheminė medžiaga.

⁶ Elektrošoko lazdos.

⁷ Kiti trumpo ir vidutinio veikimo anestetiniai barbitūratai

10 priede apibendrinama Komisijai pateikta informacija apie IV priede išvardytų prekių, kurias leista eksportuoti, galutinį naudojimą, apie kurį pranešta.

11 priede pateikiama IV priede išvardytų prekių, kurias leidžiama eksportuoti, apžvalga ir jų paskirties vietos.